

34ο Ετήσιο Επιμορφωτικό Σεμινάριο

Μαρούσι, 26 - 27 Σεπτεμβρίου 2026

Κυριοπούλου Λώρα
Καθηγήτρια Διαιτησίας - Διεθνής Διαιτητής

1^{ος} - 2^{ος} Διαιτητής

Κατευθυντήριες γραμμές

Ο Α' Διαιτητής

Συνεργάζεται πάντα με την υπόλοιπη ομάδα διαιτητών.

Αφήνει τους συνεργάτες του να εργάζονται μέσα στις αρμοδιότητες και τη δικαιοδοσία τους. Διασφαλίζει ότι έχουν επαρκή χρόνο για την εργασία τους

Μετά το τέλος της φάσης, κοιτάζει την υπόλοιπη ομάδα διαιτητών και κατόπιν δίνει την τελική απόφαση με την επίσημη χειροσήμανση.

Κατά τη διάρκεια του αγώνα κοιτάζει συχνά τους συνεργάτες του.

Ο Α' Διαιτητής μπορεί να **αλλάξει απόφαση** συναδέλφου του ή και τη δική του.

Επιμένει

Μπορεί να επιμένει στην απόφασή του, εφόσον είναι βέβαιος ότι είναι σωστή.

Η απόφαση μένει

Διορθώνει

Αν διαπιστώσει ότι έκανε λάθος, μπορεί να διορθώσει την απόφασή του.

Νέα απόφαση

Επαναλήψη φάσης

Σε ταυτόχρονα σφάλματα και από τις δύο ομάδες, σηματοδοτεί επανάληψη της φάσης.

Επανάληψη φάσης

Αλλάζει

Μπορεί να αλλάξει (ανατρέψει) λανθασμένη απόφαση του Β' διαιτητή.

Νέα απόφαση (αλλαγή)

Σωστή απόφαση = Δίκαιο παιχνίδι!

Κυρώσεις

Μόνο ο Α΄ διαιτητής επιβάλλει κυρώσεις για απρεπή συμπεριφορά και καθυστέρηση.

Οι υπόλοιποι διαιτητές ενημερώνουν τον Α΄ διαιτητή για παρατυπίες που παρατηρούν.

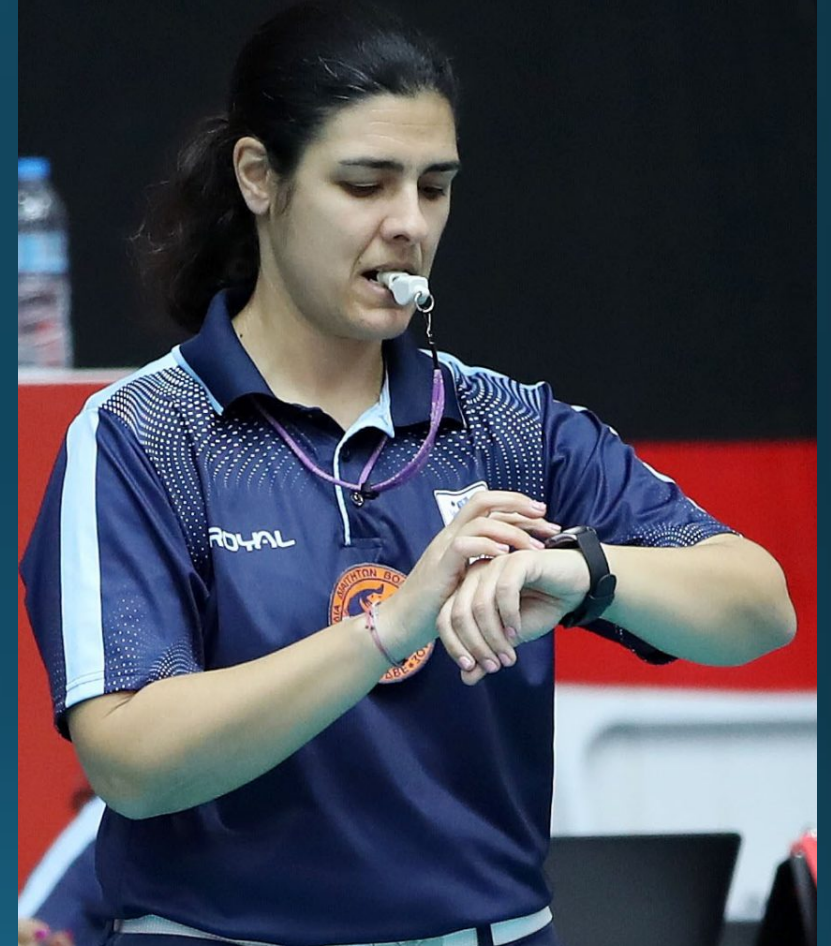
Η ενημέρωση αφορά συγκεκριμένα γεγονότα.

Ο Β' Διαιτητής

Πρέπει να έχει την ίδια επάρκεια με τον Α' διαιτητή.

Αντικαθιστά τον Α' διαιτητή σε περίπτωση απουσίας ή αδυναμίας συνέχισης του έργου του.

Ο Β' Διαιτητής

Ελέγχει τον φιλέ, όλες τις αντικανονικές διεισδύσεις πέρα από την κεντρική γραμμή και τις αντικανονικές ενέργειες παιχνιδιού στην αντένα της πλευράς του.

Ελέγχει επιθέσεις και μπλοκ παικτών πίσω ζώνης, καθώς και προσπάθειες μπλοκ των Libero.

Έλεγχος θέσεων

Ελέγχει πριν και κατά τη διάρκεια του αγώνα αν οι παίκτες βρίσκονται στη σωστή θέση, με βάση το «φύλλο αρχικής παράταξης».

Σε σφάλμα λάθος θέσεων της ομάδας που υποδέχεται, υποδεικνύει αμέσως το σφάλμα με την ανάλογη χειροσήμανση. Υποδυκνύει με ακρίβεια τους παίκτες που βρίσκονται σε λάθος θέσεις.

Ελεύθερη ζώνη

Ο Β' Διαιτητής πρέπει να προσέχει ώστε η ελεύθερη ζώνη να είναι πάντα ελεύθερη από οποιοδήποτε εμπόδιο που μπορεί να προκαλέσει τραυματισμό πρέπει να αντιμετωπίζεται άμεσα.

Time Out

Ο Β΄ διαιτητής δεν παραμένει σε στατική θέση.

Βεβαιώνεται ότι οι ομάδες πλησιάζουν τους πάγκους.

Ελέγχει τη δουλειά της γραμματείας και λαμβάνει πληροφορίες για τη θέση των Libero.

Επικοινωνεί με τον Α΄ διαιτητή για να λάβει ή να δώσει πληροφορίες αν χρειάζεται.

Time Out: πρόσθετοι έλεγχοι

Παρατηρεί την επιστροφή των ομάδων πριν από το τέλος του Time Out.

Ελέγχει την αντικατάσταση του Libero

Μετρά τους παίκτες και επιβεβαιώνει ότι και οι έξι παίκτες κάθε ομάδας έχουν επιστρέψει στο γήπεδο.

POPOLARE DEL TRENTINO

BANCA POPOLARE DEL TRENTINO

BANCA POPOLARE DEL TRENTINO

FIVB

SCANIA

Del Monte
Quality

UnipolSai

errea

TRENTINO

Αντιαθλητική συμπεριφορά

Αν κατά τη διάρκεια του αγώνα, ο Β' Διαιτητής παρατηρήσει αντιαθλητικές χειρονομίες ή λόγια μεταξύ των αντιπάλων

- Την πρώτη φορά που η μπάλα είναι εκτός παιχνιδιού, μπορεί να ζητήσει από τους παίκτες να αλλάξουν συμπεριφορά.
- Αν η κατάσταση παραμείνει ίδια, ενημερώνει τον Α' διαιτητή.

Ο Α' διαιτητής προειδοποιεί ή τιμωρεί ανάλογα με τη σοβαρότητα της συμπεριφοράς.

Επίσημη Χειροσήμανση

Οι διαιτητές χρησιμοποιούν μόνο την επίσημη χειροσήμανση.

Η σωστή ακολουθία των σημάτων είναι απαραίτητη για σαφή επικοινωνία.

Η οπτική επαφή μεταξύ των διαιτητών παραμένει απαραίτητη.

Απόφαση του Α' διαιτητή

Σφύριγμα → πλευρά που θα σερβίρει → είδος σφάλματος → υπεύθυνος παίκτης, αν χρειάζεται.

Ο Β' διαιτητής δεν πρέπει να λάβει μέρος σε καμιά από αυτές τις υποδείξεις με χειροσήμανση, αλλά θα πρέπει, όμως, απλά να μετακινηθεί στην πλευρά της ομάδας που θα έχει την υποδοχή

Απόφαση του Β' διαιτητή

Σφύριγμα → είδος σφάλματος →
παίκτης που υπέπεσε στο σφάλμα, αν
χρειάζεται

Πάυση και στη συνέχεια ακολουθεί τη
χειροσήμανση του 1ου διαιτητή για
την πλευρά της ομάδας που θα
σερβίρει στη συνέχεια

Time Out & επανάληψη

Το αίτημα Time Out συνήθως γίνεται στον Β' διαιτητή. Ο Α' Διαιτητής δεν χρειάζεται να επαναλάβει.

Αν ο Β' διαιτητής δεν ακούσει ή δεν δει το αίτημα, παραμένει στην αρμοδιότητα του Α' διαιτητή.

Και οι δύο διαιτητές μπορούν να σφυρίζουν και να υποδείξουν με σήμα επανάληψη φάσης (π.χ. μπάλα κυλάει μέσα στο γήπεδο, παίκτης τραυματίζεται).

Ειδικές περιπτώσεις

- Σε ταυτόχρονα σφυρίγματα για διαφορετικά σφάλματα, κάθε διαιτητής υποδεικνύει τη φύση του σφάλματος.

Μόνο ο Α' διαιτητής υποδεικνύει το διπλό σφάλμα και την ομάδα που θα σερβίρει.

- Πρόωρο σερβίς (πριν το σφύριγμα): αποκλειστική αρμοδιότητα του Α' διαιτητή, ο οποίος υποδεικνύει επανάληψη και την ομάδα που θα σερβίρει.
- Τέλος σετ: αποκλειστική αρμοδιότητα του Α' διαιτητή.

Ταχύτητα και διόρθωση

Οι διαιτητές πρέπει να σφυρίζουν γρήγορα και με βεβαιότητα.

- Δεν πρέπει να υποδεικνύουν σφάλμα επειδή παρακινούνται από το κοινό ή τους παίκτες.
- Όταν γνωρίζουν ότι έκαναν λανθασμένη κρίση, μπορούν ή οφείλουν να διορθώσουν το λάθος τους αμέσως.

POWER VOLLEYBALL

 JNL TV	CHN	1	9
	GER	0	16

Βασικό μήνυμα

Συνεργασία

Επικοινωνία

Ορθή χειροσήμανση

Άμεση διόρθωση λαθών

Επίσημο Πρωτόκολλο Αγώνων

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

45' Έλεγχος εξοπλισμού

16' Φωτογράφιση ομάδων

15' Κλήρωση

14' Έναρξη προθέρμανσης

12' Χαρτάκια θέσεων

4' Τέλος προθέρμανσης

3:30 Ανακοίνωση, παράταξη

2:00 Παρουσίαση διαιτητών

1:30 Παρουσίαση παικτών

0:30 Έλεγχος θέσεων

0:00 Πρώτο σερβίς

Τέλος Χειραψία στο τέλος

45'

Έλεγχος εξοπλισμού

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Οι διαιτητές ελέγχουν

- Όλες τις μπάλες του αγώνα και το φύλλο αγώνα
- Όλο τον άλλο απαραίτητο εξοπλισμό: κουδούνι αλλαγών, χειροκίνητο πίνακα του σκορ, γιλέκο λίμπερο κ.λπ., συν τον αναπληρωματικό εξοπλισμό
- Τις αγωνιστικές λίστες και τις κάρτες υγείας

**Το ύψος και το
τέντωμα του φιλέ**

**Τη θέση των αντενών
και των πλευρικών
ταινιών**

16'

Φωτογράφιση ομάδων (αν υπάρχει)

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Διαιτητές

Μόνο επίβλεψη.

Αθλητές

Οι ομάδες, φορώντας τις επίσημες εμφανίσεις, καλούνται να εισέλθουν στον αγωνιστικό χώρο και να ακολουθούν τις οδηγίες του φωτογράφου.

15'

Επίσημη κλήρωση

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Διαιτητές

- Στέκονται δίπλα-δίπλα στην περιοχή μπροστά από το τραπέζι της γραμματείας, στραμμένοι προς αυτήν.
- Ο 1ος διαιτητής σφυρίζει για να καλέσει τους αρχηγούς των ομάδων.
- Γίνεται η ρίψη κέρματος και ο 1ος διαιτητής ενημερώνει τη γραμματεία για το αποτέλεσμα.

Αθλητές

Και οι δύο αρχηγοί παρουσιάζονται στο τραπέζι της γραμματείας.

15'

Μετά την κλήρωση

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Αθλητές

- Οι αρχηγοί υπογράφουν το φύλλο αγώνα.
- Οι ομάδες πηγαίνουν στους πάγκους τους.
- Φέρνουν τον άλλο εξοπλισμό, που πρέπει να τοποθετηθεί πίσω από τους πάγκους των ομάδων.
- Οι προπονητές υπογράφουν το φύλλο αγώνα και προσδιορίζουν το αρχικό λίμπερο, εάν αναγράφονται δύο στο φύλλο αγώνα.

14'

Έναρξη επίσημης προθέρμανσης

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Διαιτητές

- Ο 1ος διαιτητής σφυρίζει και ανακοινώνει την έναρξη της επίσημης προθέρμανσης στο φιλέ και των δύο ομάδων.
- **5 λεπτά για κάθε ομάδα** σε διαδοχική προθέρμανση ή **10 λεπτά** για ταυτόχρονη προθέρμανση.

Αθλητές

Οι ομάδες προθερμαίνονται στο φιλέ μαζί ή χωριστά.

14'

Διαδοχική προθέρμανση

Κανόνας 7.2.3

Αθλητές

- Η ομάδα που έχει το σερβίς κάνει πρώτη προθέρμανση για 5 λεπτά, χρησιμοποιώντας το φιλέ και τον κυρίως αγωνιστικό χώρο.
- Η άλλη ομάδα μπορεί να χρησιμοποιεί την ελεύθερη ζώνη γύρω από τον κυρίως αγωνιστικό χώρο, χωρίς μπάλες.

12'

Χαρτάκια θέσεων

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Ο προπονητής ή
ο βοηθός
προπονητή κάθε
ομάδας

Ο 2ος διαιτητής

Η γραμματεία

Το χαρτάκι θέσεων δίνεται από τον προπονητή στον 2ο διαιτητή, ο οποίος το παραδίδει στη γραμματεία.

4'

Τέλος της επίσημης προθέρμανσης

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Διαιτητές

- Ο 1ος διαιτητής σφυρίζει για να ανακοινώσει τη λήξη της επίσημης προθέρμανσης.
- Οι διαιτητές παίρνουν άδεια από τον Παρατηρητή Αγώνα ή τον Κομισάριο (όπου υπάρχουν) για να ξεκινήσει ο αγώνας.

Αθλητές

- Στο σφύριγμα οι ομάδες σταματούν την προθέρμανση και αμέσως επιστρέφουν στους πάγκους τους.
- Όλα τα μέλη της ομάδας φορούν τις εμφανίσεις τους και κάθονται στους πάγκους τους.

4'

Αλλαγή εμφανίσεων

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Αθλητές

Εάν οι παίκτες χρειάζεται να αλλάξουν τις εμφανίσεις, φεύγουν από τον χώρο του γηπέδου, αλλάζουν και επιστρέφουν χωρίς καθυστέρηση.

3:30

Παράταξη των διαιτητών

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Διαιτητές

- Ο εκφωνητής ανακοινώνει τον αγώνα και τα ονόματα των ομάδων.
- Οι διαιτητές και οι επόπτες παρατάσσονται αριστερά και δεξιά από τον στυλοβάτη: ο 1ος στην πλευρά της ομάδας Α και ο 2ος στην πλευρά της ομάδας Β.

Εικόνα 1

3:30

Παράταξη και μετάδοση

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Διαιτητές

- Σε απευθείας μετάδοση κοιτούν πάντοτε προς την κάμερα, αλλιώς προς την πλευρά των θεατών.
- Ο 1ος διαιτητής σφυρίζει αμέσως μετά την ανακοίνωση.

Εικόνα 2

3:30

Παράταξη των ομάδων

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Αθλητές

- Οι ομάδες μπαίνουν στο γήπεδο και παρατάσσονται στις τελικές γραμμές (Εικόνες 1 και 2).
- Ο αρχηγός από την πλευρά των πάγκων, ο λίμπερο μετά τον αρχηγό, ο 2ος λίμπερο στο τέλος.
- Μετά το σφύριγμα του 1ου διαιτητή οι παίκτες κινούνται κατά μήκος του φιλέ για χειραψία και πάνε στους αντίστοιχους πάγκους τους.
- Τα μέλη των 2 πάγκων ανταλλάσσουν χειραψία.

2:00

Παρουσίαση των διαιτητών

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Διαιτητές

- Παρατάσσονται στη μέση του γηπέδου, κοντά στο φιλέ, κοιτάζοντας προς την κάμερα αν ο αγώνας μεταδίδεται απευθείας, αλλιώς προς τους θεατές.
- Μετά την αναγγελία από τον εκφωνητή ανταλλάσσουν χειραψία. Ο 1ος διαιτητής πηγαίνει στη σκάλα και ο 2ος στο τραπέζι της γραμματείας.

Αθλητές

Και οι δύο ομάδες στέκονται κοντά στον πάγκο τους.

1:30

Παρουσίαση των παικτών

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Αθλητές

- Οι πρώτοι έξι παίκτες της φιλοξενούμενης ομάδας και το λίμπερο εισέρχονται στον κυρίως αγωνιστικό χώρο (κατά αριθμητική σειρά), κουνώντας τα χέρια τους στην αναγγελία του ονόματός τους.
- Ο προπονητής σηκώνεται, σηκώνοντας τα χέρια του όταν ανακοινώνεται το όνομά του.
- Στη συνέχεια, η γηπεδούχος ομάδα πράττει το ίδιο.
- Οι υπόλοιποι παίκτες θα παρουσιαστούν όταν θα εισέλθουν στον αγώνα ως αλλαγή.

0:30

Ο 2ος διαιτητής

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Ο 2ος διαιτητής

- Δίνει τις 2 μπάλες του αγώνα στους επαναφορείς.
- Ελέγχει τις θέσεις των παικτών, πρώτα της ομάδας που θα κάνει το πρώτο σερβίς, συγκρίνοντάς τες με τα χαρτάκια θέσεων.
- Επιτρέπει στο αρχικό λίμπερο να εισέλθει στο γήπεδο.
- Δίνει την μπάλα στον παίκτη που σερβίρει (στο 1ο σετ και στο 5ο σετ αν χρειαστεί).
- Ζητά από τη γραμματεία εάν έχει επίσης τελειώσει τον έλεγχο και είναι έτοιμη να ξεκινήσει.

0:30 – 0:00

Έτοιμοι για το πρώτο σερβίς

λεπτά πριν από το 1ο σέρβις

Αθλητές • 0:30

Και οι δύο ομάδες βρίσκονται στον κυρίως αγωνιστικό χώρο και είναι έτοιμες να ξεκινήσουν τον αγώνα.

1ος διαιτητής • 0:00 • Πρώτο σερβίς

Σφυρίζει επιτρέποντας το πρώτο σερβίς, στον προγραμματισμένο χρόνο.

Τέλος

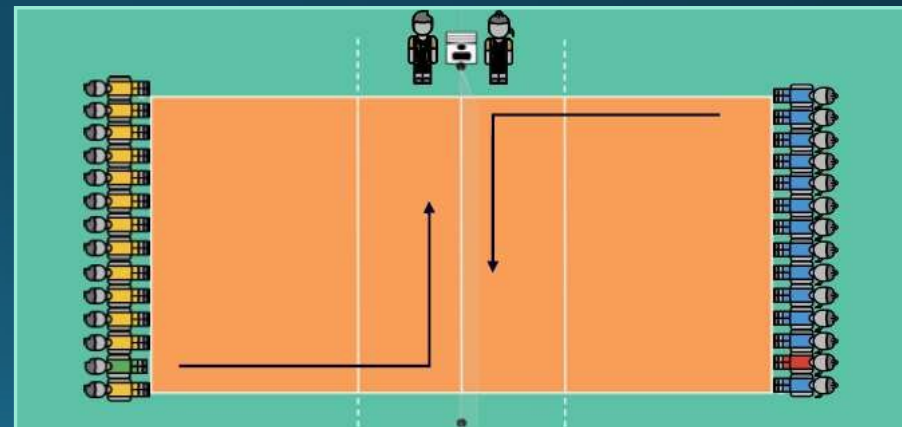
Λήξη του αγώνα

Διαιτητές

Παρατάσσονται αριστερά και δεξιά από τον στυλοβάτη, πλησίον της σκάλας του 1ου διαιτητή.

Αθλητές

Και οι δύο ομάδες παρατάσσονται στις τελικές γραμμές και, με το σήμα του 1ου διαιτητή, κινούνται κατά μήκος του φιλέ και ανταλλάσσουν χειραψία.

Εικόνα 3

Διάλειμμα

Αλλαγή πλευρών μεταξύ των σετ

Σημείωση

- Με το σφύριγμα και τη χειροσήμανση του 1ου διαιτητή, οι ομάδες μαζί με τους αναπληρωματικούς και τα στελέχη του πάγκου αλλάζουν πλευρές, κανονικά μπροστά από το τραπέζι της γραμματείας.
- Οι 6 παίκτες της ομάδας που είναι αριστερά του 1ου διαιτητή αλλάζουν πλευρά περνώντας πίσω από τη σκάλα.

Ευχαριστώ Πολύ
για την Προσοχή σας

Κυριοπούλου Λώρα
Καθηγήτρια Διαιτησίας - Διεθνής Διαιτητής